

YU ISSN 0027-8084
UKD 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXXII/3—4

**БЕОГРАД
1998**

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXXII (нова серија)

Св. 3-4 (1998)

САДРЖАЈ

О реченицама типа <i>КО ТО КАЖЕ / КО ДА ТО КАЖЕ</i> (МИЛКА ИВИЋ)	131
О критеријумима за семантичко нормирање речи (ИВАН КЛАЈН)	134
Неке специфичности отворене и затворене класе речи (ЗОРКА КАШИЋ)	188
О значењу српског глаголског префикса <i>-раз</i> (когнитивнолингвистички приступ) (ДУШКА КЛИКОВАЦ)	153
Значење речи <i>дух</i> и <i>душа</i> у савременом српском језику (СТАНА РИСТИЋ)	168
Суфикс <i>-чија/-чија</i> у српском књижевном језику (стилско-семантички аспект) (ПРВОСЛАВ РАДИЋ)	179
Континуанте глагола <i>*duti</i> (ЗВЕЗДАНА ПАВЛОВИЋ)	192
О једном примеру семантичке диференцијације међу синонимима (<i>хљоб-крух</i>) (МИЛАН ДРАГИЧЕВИЋ)	198
Основне лексеме родбинског сродства у „Српским народним загонеткама“ Стојана Новаковића (САВА АНЂЕЛКОВИЋ)	201
Из језика „Сеоба“ Милоша Црњанског (1) (ЖИВОЈИН СТАНОЈЧИЋ)	218
Богатство боја у писаној речи Десанке Максимовић (АСИМ ПЕЦО)	226
Поетска функција језика (МИЛОСАВ Ж. ЧАРКИЋ)	240
Књижевни и/или стандардни језик (прилог појмовно-термиолошком разграничењу) (МИЛАН ШИПКА)	250
Промена основне фреквенције у двосложним речима са дугосилазним акцентом (МИРЈАНА СОКОЛОВИЋ)	259
Прикази и критике	
Српски језик на крају века (ПАВЛЕ ИВИЋ, СЛОБОДАН РЕМЕТИЋ, СВЕТОЗАР СТИЈОВИЋ)	271
Даринка Гортан-Премк, О полисемији и организацији лексичког система у српскоме језику (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	280
Лингвистички ентузијазам (Владимир Недељковић, Језички тренутак) (ЕГОН ФЕКЕТЕ)	283
Јован Ајдуковић, Русизми у српскохрватским речницама: принципи адаптације, речник (МИЛЕНА СТОЈАНОВИЋ)	289
Хроника	
Документи Одбора за стандардизацију српског језика	293
In memoriam	
Др Петар Вукановић (31. III 1949 — 24. XI 1998)	301

МИЛОСАВ Ж. ЧАРКИЋ
(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ПОЕТСКА ФУНКЦИЈА ЈЕЗИКА

У овом чланку аутор износи неке своје ставове о *поетској функцији језика*, издвајајући је од осталих пет: *емоцивне*, *конативне*, *референцијалне*, *фајичке* и *метаязичке*. Он истиче да би се тачно одредила поетска функција језика, треба да се дефинише појам поетског (песничког) језика. А појам поетског језика означава не само употребу природног језика у стиху и поезији, него употребу језика у свим врстама књижевних текстова. Стога се песнички (поетски) језик схвата као особена организација говорног низа, која се доживљава и тумачи као уметничко обликовање језичког градива. Одатле поетска функција језика представља усмерење на сам израз, на саму форму и структуру вербалног исказа.

0. Својевремено Карл Билер је разрадио три основне функције језика: *емоцивну* (или експресивну), *конативну* (или импресивну) и *референцијалну* (или предметну)¹. Међутим, како је касније показао Роман Јакобсон, овај тријадни систем језичке функције не испрпљује све аспекте језика. Он је истакао да у сваком чину језичког општења учествују још три чиниоца који језичком изразу придају три нове функције: *фајичку*, *метаязичку* и *поетску*². Сваку од ових шест функција језика може имати, како обичан вербални исказ, тако и књижевноуметнички прозни и стиховни израз. Међутим, њихов опис, како каже Новица Петковић, „није дошао одједном, него му је претходило дуго издвајање једне по једне функције, у чему су с лингвистима подједнако учествовали и књижевни теоретичари, и у чему је удео модерне поезије прилично велики“³. Поезија с почетка 20. века била је, дакле, та која је својим новим изразом указала на чињеницу да се у језику може укинути предметно значење. Отуда је, вероватно, Роман Јакобсон, говорећи о поетској функцији језика, између осталог, истакао: „Усмереност на ПОРУКУ, као такву, довођење у фокус поруче зарад ње саме, — то је ПОЕТСКА функција језика“⁴. Овако схватање поетске функције језика није ништа друго него покушај да се укине предметно значење и сва суштина језичког општења усмери на чисто вербално догађање. У оно време, када је настала ова дефини-

¹ Bühler: 1993, 19–90.

² Jakobson: 1996, 285–324.

³ Петковић: 1995, 9.

⁴ Jakobson: 1966, 294.

ција поетске функције језика, сам појам поетског језика још није био тачно дефинисан и одређивање његових особина у много случајева било је недовољно јасно. Сам појам поетски (песнички) језик долази из времена када се књижевност називала поезијом или песничком уметношћу. Њиме се није означавала употреба природног језика у стиху и поезији, него употреба језика у свим врстама књижевних текстова. Данас се песнички (поетски) језик схвата као „особена организација говорног низа, која се доживљава и тумачи као уметничко обликовање језичког градива“⁵. Овакво одређење поетског језика подразумева накнадну сегментацију и преуређивање вербалног низа, варирање синтаксичког поретка, густо ткање језичких јединица, повезивање разнородних семантичких категорија, чешићу употребу тропа и фигура, коришћење одређеног броја граматичких облика, речи и говорних обрта, кршење језичких норми на свим нивоима⁶.

1. Међу шест функција језика, *референцијална* и *поетска* заузимају крајње позиције, док *емоционална*, *коналитивна*, *файничка* и *метајезичка*, условно речено, попуњавају простор између ових двеју функција. Да је то тако, показује и сама усмереност референцијалне и поетске функције. Док референцијална („денотативна“, „конгнитивна“) представља усмерење језичког израза на сам „предмет“, што је „у служби чистог саопштења, у служби изражавања мисли, у служби мишљења и интелекта“⁷, дотле поетска функција представља усмерење на сам израз, на саму форму и структуру вербалног (језичког) исказа. Јакобсоново разликовање шест аспеката језика и шест његових функција не подразумева стварно разграђивање језичког феномена на његове функционалне састојке, већ потребно научно апстраховање и уопштавање. Ниједна од шест функција језика не јавља се у чистом облику, све оне чине функционални комплекс у којем, зависно од начина употребе природног језика, долази до истицања једне у односу на све друге функције. Када се ово има у виду, онда је разумљиво да за проучавање поетске функције језика треба прећи границе поезије и обухватити све области језичких активности, јер поетска функција није само одлика песничког говора, песничког начина казивања.

2. Пошто је поетска функција језика од примарног значаја за књижевно дело, треба имати у виду појмовну разлику између „језика књижевног дјела и књижевног стила“⁸. Први појам упућује на саму природу језика који се употребљава у књижевном делима (лирска песма, роман, драма) као делима од уметничке вредности различите језичке структуре, којима природа уметничког стварања у језику даје карактер концептуално истог језичког контекста. Други појам се односи на сваку употребу језичке структуре (у филозофском, политичком, моралном, мемоарском и др. контексту), где су њена својства

⁵ Петковић: 1995, 104.

⁶ Петковић: 1995, 112.

⁷ Lešić: 1979, 123.

⁸ Lešić: 1979, 30.

иста или слична. Ову дистинкцију правилно је уочио Шарл Баји и схватио да се језик књижевног дела не може третирати на исти начин као језик у другим употребама, а посебно у живом говору, па га је због тога потпуно искључио из својих стилистичких проучавања⁹. Баји је указао и на једну важну интенцију књижевног ствараоца којом се књижевно дело разликује од свакодневног говора не толико по облику колико по функцији. Ово је каснијим истраживачима отворило могућност да средства језичког израза у књижевном делу посматрају не у језичкој него у уметничкој функцији, што је трасирало пут ка свестранијем уочавању поетске функције језика. Тако се дошло до спознаје да се средства језичког израза у књижевном делу морају анализирати с обзиром на њихово естетско дејство унутар контекста у којем се појављују. На естетички моменат у језичком изражавању, међу првима, указао је Јан Мукаршовски. Међутим, он није обраћао само пажњу на естетско у језику, него и на естетско уопште говорећи о његовом троструком аспекту: функцији, норми и вредности. Али, када је остајао у укупној области језика, Мукаршовски је истицао „да естетско у језику треба тражити у свим врстама језичких манифестација, а не само тамо где преовлађује, наиме у песништву, и обратно, ни у песништву не смеју бити сметнуте с ума посматрача разне нијансе комуникативне функције и њихов значај за песничку конструкцију“¹⁰. Тако се појам информације као појам естетике може третирати као естетска информација која поприма карактер обавештења, и то у оној мери у којој се естетски знаци и њихове композиције успешно сведу на реалне знаке. Информација као таква не значи ништа друго него меру за ред. Она одговара одређеној расподели (неуобичајеној, оригиналној), која се најчешће налази у песничком делу. Мера за ред и распоред изражава структурне моменте уметничког (песничког) дела, представљајући неку врсту негације ентропије (нереда). Услед тога се свако песничко дело, као естетско збивање, приказује у виду стваралачког процеса, који је подређен начелима индивидуализације и диференцијације¹¹.

3. Користећи сва пређашња искуства стечена у изучавању језичких структура, модерна наука о језику је дошла до сазнања да се у појединим језичким исказима запажа повећана усмереност на сам облик исказа, на његов формални квалитет, чиме се посебно истиче сама језичка структура. Усмереност на организовање језичког исказа ради њега самог, као што је познато, Роман Јакобсон је назвао поетском функцијом језика. Међутим, сваки начин поетског изражавања није искључиво везан за поезију, него и за сваки вид вербалног људског испољавања. Али, логично је да се облик поетског казивања, уз све друге облике (трговачки, политички, религиозни итд.), у највишем степену одражава у поезији, јер она подразумева, уз учешће других

⁹ Bally: 1951, 19.

¹⁰ Mukaržovski: 1986, 9.

¹¹ Bense: 1978, 43.

вербалних функција, доминантну поетску функцију. Ово показује да треба бити посебно опрезан и не поистовећивати поетску функцију језика са језиком поезије, као што је то у претераном облику тврдио Бенедето Кроче, говорећи да „у сваком часу свога изражавања човек говори као песник, зато што као и песник доводи до изражаја своје утиске и своја осећања“¹². Истина, тежња да се оствари поетска функција језика „није тежња само пјесника већ и свих оних који желе да добро говоре или пишу. То је особина не само књижевног стварања већ и књижевног стила уопће“¹³. Разлика коју је уочио Јакобсон, а која настаје померањем нагласка а не променом квалитета — остаје: „Поетска функција није једина функција вербалне уметности, већ само њена доминантна, одређујућа функција; у свим другим вербалним делатностима она, насупротив овоме, делује као споредна, узгредна конституента“¹⁴. Варијабилност поетске функције језика колико је значајна за све видове вербалног људског општења толико је значајна и за различите облике књижевног стварања. Зато Јакобсон с правом истиче да би „сваки покушај свођења поетске функције на сферу поезије или ограничавање поезије на поетску функцију представљало варљиву симплификацију“¹⁵. Ово показује да се унутар језика књижевног дела јавља дистинкција која указује на два различита стила, односно на два различита начина употребе језика у оквиру књижевноуметничког стварања. Један од њих је карактеристичан за поезију, која се одликује богатством тропа, звуковних и интонационих фигура, ритмичком и мелодијском организацијом вербалног градива — што истиче максималну усмереност на сам облик језичке структуре, која тиме добија истакнуту поетску функцију. Други од њих је карактеристичан за књижевна дела писана у прози, која се одликују приметним одсуством тропа и фигура, као и других „украшних средстава“, чиме се она приближавају свакодневном начину изражавања, где поетска функција уступа место референцијалној, обавештајној функцији. Отуда се за тип језичких структура, који одражава поезија, може с правом рећи да је поетски организован, јер језик којим је поезија писана (под условом да се ради о правој поезији) „представља свој предмет на више него једном нивоу, јер један те исти исказ има више него једну функцију у структури значења у којој се појављује“¹⁶. Оно што је важно за природу различитих књижевних дела није нимало мање важно за све различите типове језичке организације. У питању је само однос строго поетског и строго референцијалног у језику; у ствари, однос чисте форме и чисте поруке, који се успоставља и на квантитативној и на квалитативној равни. Зато и постоји знатна типолошка разлика међу њиховим језичким структурама. Она је евидентна и у кругу различитих књижевноуметничких творевина, али је

¹² Kroče: 1934, 35.

¹³ Lešić: 1979, 35.

¹⁴ Jakobson: 1966, 294.

¹⁵ Jakobson: 1966, 294.

¹⁶ Nowotny: 1965, 2.

у њима, за разлику од свих других врста људске вербалне делатности, резултат стваралачког чина, где факат прелази у артефакат, а чињеница у уметничко остварење са мањим или већим интензитетом поетске функције.

4. Сваком учеснику у усменој и писаној комуникацији стоје на располагању различити видови језичке структуре (граматички облици, лексичке јединице, синтаксичке конструкције и сл.) који се могу користити или по законима општејезичке употребе или по законима уметничког (песничког) стварања. Од самог начина употребе заједничког језика зависи да ли ће се радити о уобичајеној (простој) или неуобичајеној (сложеној) форми (поетског) изражавања. Међутим, и при поетском изражавању уметник (песник), иако употребљава језик са естетском намером да би обликовао поетски израз и садржај тога израза, дужан је не само да се придржава општејезичких законитости него и одређених књижевних конвенција, како би устоставио комуникацију са реципијентом (читаоцем/слушаоцем). Дакле, песник (уметник), стварајући своје дело, мора водити рачуна да оно буде „организована, довршена и у себе затворена структура, која је формирана на основу коегзистенције, садејства, корелације и динамичке повезаности строго одређених средстава и елемената песничког израза“¹⁷. Однос две крајње инстанце језичке функције: референцијалне и поетске — може се тако схватити да све што превазилази комуникативни, референцијални облик језика припада области поетског и постаје предметом поетске функције језика. Дакле, да су сви стилогени облици, као што су емфаза, ритам, еуфонија, симетрија, синонимика средстава вербалног исказа, евокативни и афективни квалитети израза, сва експресивна језичка средства, сав формални инвентар језика, укључени у структуру поетске функције. На овај начин, појам поетског се веома приближава па и поистовећује са појмом стилски. Таквом поистовећивању био је склон и Роман Јакобсон. Али, он је ишао обрнутим редом, јер је стилско проучавање књижевног дела назвао поетиком: „Поетика се превасходно бави питањем 'Шта чини једну вербалну поруку уметничким делом?' Како је главни предмет поетике *differentia specifica* вербалне уметности у односу на друге уметности и на друге врсте вербалног понашања, поетици припада водеће место у књижевним студијама“¹⁸. Готово истоветан став имао је и Виктор Виноградов сматрајући да књижевна стилистика и поетика имају исти предмет истраживања¹⁹. А за Зденка Лешћа постало је „очигледно да књижевна стилистика и поетика у великој мјери хоће себе да идентификују са књижевном критиком“²⁰. Све ово показује да су на један начин и поетика и стилистика у служби поетске функције језика.

¹⁷ Виноградов: 1963, 131.

¹⁸ Jakobson: 1966, 286.

¹⁹ Виноградов: 1963, 79.

²⁰ Lešić: 1979, 69.

5. Сва досада изнета мишљења, иако у много чему различита, слажу се у једном да је поетски (песнички) језик особена функционална формација, у којој, за разлику од свих осталих функционалних језика, поетска функција преовладава. Они се слажу и у томе да ниједна језичка манифестација није ограничена само на једну функцију, већ да се поред основне (примарне) функције јављају и друге побочне (секундарне) функције, које чине функционалну укупност одређеног језичког чина. Међутим, од посебне је важности питање у којој мери различите језичке функције искориштавају расположиве компоненте језичког бића, односно колико је степен актуелизације свеукупних елемената који чине систем природног језика. Мада се при поетској употреби језика активира највећи део језичког потенцијала, ипак је до поетскоуметничког дејства доведен тек један део језичких компонената; некад мањи, некад већи, зависно од саме структуре песничког (уметничког) дела. Да би се боље схватила поетска функција језика, треба имати у виду две битне чињенице: прво, шта представља песничко дело (било да је писано у стиху, било у прози) и друго, који је циљ песничког стварања.

(1) Песничко дело чини сложену али јединствену поетско-естетску структуру, чији саставни делови постају све њене компоненте (актуелизоване и неактуелизоване), као и њихови узајамни односи. Оно се јавља као комплексна, јединствена и законита појава. Као јединствено, песничко дело је непоновљиво и случајно, а као законито, оно претендује да постане дело опште и трајне вредности. Све ово доприноси да се, на формалном плану, песничко дело квалитативно разликује од сваке друге комуникативне манифестације.

(2) Циљ песничког стварања представља напор да се од систематизованог и несистематизованог језичког материјала сачини вербално уметничко дело које ће бити способно да својим садржајем и формом успостави комуникацију са реципијентом и да му, делујући на њега, пренесе веома сложену и разноврсну информацију.

У појединим моментима, гледано у историјској перспективи, песници су користећи природни језик као уметнички медиј покушавали да у том језику укину предметно значење, оно на шта језички знакови изван себе упућују. То се једном десило у време кубофутуризма у Русији. Песници су експериментисањем добили вид заумног песничког језика лишеног одређеног значења. Они су сматрали да је заумни језик праисконска форма поезије и да дела написана овим језиком могу да доведу до реализације „светског песничког језика“²¹. Нешто слично, други пут се десило са појавом летризма. Наиме, при звуковној организацији стиха, поједини песници су, при писању својих песама, користили моменат који указује на то да лексичке јединице некако звуче и да имају одређену фоничку форму. На таквим принципима настала је летристичка поезија, чија историја започиње 1947. године, а везује се за име француског песника

²¹ Волков: 1976, 28.

Изидора Изуа²². Чисто летристичке песме састављене су од гласовних сегмената који немају одређеног смисла, нити правога текста, где се потпуно инсистирало на звуковној реализацији. Иако су стварани привидни лексички елементи чије је значење изражавало потпун бесмисао, они су у уметничком контексту, контексту песме, добијали не само посебан смисао него чак посебну снагу и лепоту израза. Крајњи домет летристичке поезије сводио се на могућност сједињавања поезије и музике у једну интегралну сонорну уметност, коју су неки поборници летризма у својим теоријским написима назвали хиперфонијом. Поред ова два покушаја избегавања појмовног у језику, треба имати у виду и неке облике народног стваралаштва, а пре свих: басне, бајалице, бројалице, брзалице, као и неке молитвене обреде.

6. Песнички језик — а ради се, пре свега, о стиховном уређењу говорног низа заснованог на структури непрекидног паралелизма²³ — морао је бити тако структурно-садржински организован како би путем уметничко-вербалне комуникације истовремено могао да пренесе: (1) смисаону информацију и (2) формалнојезичку информацију.

1) *Смисаона (семантичка) информација* представља процес поетске комуникације који произилази из комуникационог својства песничког дела, а која пренести такав садржај поруке (тему, основно значење, суштину поруке) који је упоредив са неким сегментом реалности, или неком вањјезичком ситуацијом²⁴. Смисаона информација испољава се у виду: а) *фактичке информације* која обавештава реципијента о фактима (чињеницама), догађајима, процесима који су се десили или ће се десити у стварном или измишљеном свету²⁵ и б) *концептне информације* која указује на ствараочев однос према фактима описаним на нивоу фактичке информације, на ауторов однос према свету²⁶.

2) *Формалнојезичка информација* садржи три основна информативна слоја: а) *аутиоинформацију*, информацију форме о самој форми, б) *прагматичку информацију*, информацију форме о учесницима комуникације и в) *комуникативну информацију*, информацију форме о укупном информационалном процесу. (а) Аутиоинформација садржи у себи: (1) *структурно-језичку информацију* (информацију о структури форме, о њеној фонетској-фонолошкој, морфолошкој, лексичко-семантичкој, синтаксичкој и текстуалној организацији), (2) *стандарднојезичку информацију* (информацију о уређености форме у духу стандардно-језичких норми), (3) *стилиситичку информацију* (информацију о стилистичком потенцијалу форме), (4), *стилску информацију*

²² Vuletić: 1976, 89–118.

²³ Hopkins: 1953, 13.

²⁴ Новиков; 1983, 129.

²⁵ Гальперин: 1981, 27.

²⁶ Степанов: 1985, 87–90.

(информацију о форми као врсти стила) и (5) *естетску информацију* (информацију о форми као продукту естетског процеса)²⁷.

У песничком језику, који своју пуну афирмацију налази у књижевним текстовима, претежно делује *естетска информација*²⁸, као информациони комплекс, који, у највећој мери, означава процес поетске комуникације. Из њега се, условно, могу издвојити неколике информације: (а) *лично-естетска информација*, која настаје из непосредне реализације форме и садржаја²⁹, (б) *катарзична информација*, која проистиче из конфликтног односа између појединих елемената поетског текста³⁰, (в) *хедонистичка информација*, која је садржана у структури вербалних сигнала постављених у тексту, тако да у току поетске комуникације они код реципијената стварају осећај задовољства³¹, (г) *аксиолошка информација*, која је уперена на формирање читаоачевог вредносног суда, као и на његову естетску и етичку оријентацију у свету³², (д) *сугесивно-хипнотичка информација*, која делује на реципијентову подсвест будући код њега најснажнија патриотска осећања³³, (е) *стируктурно-формална информација*, која указује на стилистичку вредност поетског дела³⁴ и (ж) *функционално-формална информација*, која истиче у први план конкретно-комуникативне функције оних елемената у поетском делу који чине његову основну структуру³⁵.

7. На крају, ако се све ово што је речено, и све оно што није могло ући у оквире овог чланка, узме у обзир, онда се укратко може извести закључак. Поетска функција језика састоји се у томе да се, на једној страни, активирају сви састојци природног језика како би он постао погодан медиј, средство за стварање аутентичних и непоновљивих уметничких дела, а на другој страни, да се природни језик преобликовањем претвори у специфично комуникационо средство, које ће преко посебно остварене вербалне структуре, делујући својим естетским и другим својствима, пренети веома сложу и слојевиту поруку. Једноставније речено: поетска функција језика јесте такав начин употребе природног језика да би се створило вербално уметничко дело и да би се пренео неуобичајен вид информације.

²⁷ Тошовић: 1988, 102–103.

²⁸ Гончаренко: 1988, 10.

²⁹ Бахтин: 1975, 58.

³⁰ Выгодский: 1965, 208.

³¹ Ларин: 1974, 61.

³² Гончаренко: 1988, 15.

³³ Боров: 1981, 145.

³⁴ Гончаренко: 1988, 16.

³⁵ Гончаренко: 1988, 16.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Bally: 1951 Балли Цх., 1951, *Traite de stylistique française*, Paris.
- Бахтин: 1975 Бахтин М. М., 1975, *Вопросы литературы и эстетики*, Москва.
- Bense: 1978 Bense M., 1978, *Estetika*, Rijeka.
- Борев: 1981 Борев Ю., 1981, *Эстетика*, Москва.
- Bühler: Bühler K., 1933, *Die Axicomatik der Sprachwissenschaft*, Kant-Studien 1933 38, Berlin.
- Виноградов: 1963 Виноградов В., 1963, *Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика* Москва.
- Выгодский: 1965 Выгодский Л. С., 1965, *Психология искусства*, Москва.
- Волков: 1976 Волков А. А., 1976, *История русской литературы*, Москва.
- Vuletić: 1976 Vuletić B., 1976, *Fonetika književnosti*, Zagreb.
- Гальперин: 1981 Гальперин И. Р., 1981, *Текст как объект лингвистического исследования*, Москва.
- Гончаренко 1988 Гончаренко С. Ф., 1988, *Стилистический анализ испанского стихотворного текста*, Москва.
- Jakobson 1966 Jakobson R., 1966, *Lingvistika i poetika*, Beograd.
- Kroče: 1934 Kroče B., 1934, *Estetika kao nauka o izrazu i opšta lingvistika*, Beograd.
- Ларин: 1974 Ларин Б. А., 1974, *Эстетика слова и язык писателя*, Ленинград.
- Lešić: 1979 Lešić Z., 1979, *Jezik i književno djelo*, Sarajevo.
- Mukaržovski: 1986 Mukaržovski J., 1986, *Struktura pesničkog jezika*, Beograd.
- Новиков: 1983 Новиков А. И., 1983, *Семантика текста и ее формализация*, Москва.
- Nowotny: 1965 Nowotny W., 1965, *The Language Poets Use*, London.
- Несторовић: 1995
- Ст... 1985
- Толговић: 1988
- Хопкинс 1953

R é s u m é e

Milosav Ž. Čarkić

DE LA FONCTION POÉTIQUE DE LA LANGUE

Le rapport des deux instances opposées de la fonction poétique de la langue: référentielle et poétique — peut être traduit comme tout ce qui dépasse la forme communicative, référentielle de la langue, appartient au domaine poétique et devient l'objet de sa fonction poétique. Toutes les formes stylistiques, comme l'emphase, le rythme, l'euphonie, la symétrie et la synonymie des moyens d'expression verbale, la qualité évocative et affective de l'expression, ainsi que tous les moyens expressifs de la langue avec son inventaire formel, sont inclus dans la structure de la fonction poétique. La notion du poétique devient très proche et s'identifie même avec la notion du stylistique. Pour mieux comprendre la fonction poétique de la langue il faut penser aux deux faits importants: ce que l'oeuvre poétique (en vers ou en prose) représente et quel est le but de la création poétique. (1) L'oeuvre poétique forme une structure poétique et esthétique complexe mais unique dont les éléments deviennent ces composantes (actualisées et non-actualisées), ainsi que ces rapports mutuels. L'oeuvre est un phénomène complexe, unique et légitime. Il est unique et occasionnel, mais au même temps légitime, il prétend d'obtenir une valeur générale et constante. Tous cela contribue à la différentiation d'oeuvre poétique, sur le niveau formel, de toute autre manifestation communicative. (2) Le but de la création poétique représente l'effort de former un oeuvre d'art verbale en partant du matériel linguistique systématisé et non-système, qui sera capable de communiquer avec le recipient par son contenu et sa forme, ainsi que de lui transmettre son information complexe et variée.